

ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ФАСИЛЯТИВНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ З ВИКОРИСТАННЯМ КАНОНІЧНОГО КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

Близиюкова О.М., Мельничук І.Я.

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка

Феномен „фасилятивність" (від англ. *to facilitate* – полегшувати, сприяти, стимулювати) у сучасній психології розглядається як властивість особистості, що виявляється у здатності здійснювати підтримуючий, підсилюючий вплив на іншу людину, сприяти її успішності, продуктивності.

Особливо актуальною є проблема розвитку фасилятивності у підлітків, оскільки володіння підтримуючим стилем соціальних відносин передбачає створення атмосфери абсолютного позитивного прийняття та сприяє формуванню фасилітативних навичок як засобу подолання вікової кризи у підлітків.

Не зважаючи на актуальність проблеми дослідження фасилятивності, на теперішній час наявна незначна кількість методик, спрямованих на діагностику даної якості. Вимірювання фасилятивності, як правило, здійснюється за допомогою самооціночних методик [1; 3], через занурення досліджуваного в ситуацію, яка потребує прояву фасилятивності [2] або за допомогою експертної оцінки [3].

Для вивчення структури та ступеня вияву фасилятивності у нашому дослідженні було використано діагностичний інструментарій О.П.Саннікової: "Методика дослідження формально-динамічних показників фасилятивності" та "Тест-опитувальник якісних компонентів фасилятивності".

У дослідженні взяли участь учні 8-10 класів загальноосвітніх шкіл м. Кіровограда, всього 113 осіб старшого підліткового віку (15-16 років).

Статистична обробка емпіричних даних була здійснена за допомогою комп'ютерного пакету STATISTICA з використанням канонічного кореляційного аналізу, що досліджує взаємозв'язок між двома множинами змінних.

Емпіричне дослідження означених показників фасилятивності в контексті широкого спектру рис особистості виявило статистично-значущі зв'язки між її формально-динамічними та якісними параметрами ($K=0,586$; $p=0,00006$). Тобто, особливості перебігу фасилятивного процесу залежать від комплексу особистісних характеристик, які є свідомством прагнення до емоційної і дійової підтримки іншого.

Аналіз зв'язку окремих параметрів виявив, що усталеність (стійкість) фасилятивності (УФ) пов'язана з її широтою (ШФ) та легкістю (ЛФ). Тобто, особистість, для якої фасилітативна поведінка є звичною, природною, швидко і легко знаходить різні можливості її здійснення. Подальша дослідницька робота буде спрямована на пошук механізмів розвитку фасилятивності.

Список використаних джерел

1. Жижина И.В. Психологические особенности развития фасилитации педагога: дис. на здобут. вчен. ступ. канд. психол. наук: 19.00.07/ И.В. Жижина. – Екатеринбург, 2000. – 153 с.
2. Кондрашихіна О.О. Формування здатності до фасилітаційних впливів у майбутніх практичних психологів: дис. на здобут. вчен. ступ. канд. психол. наук: 19.00.07/ О.О.Кондрашихіна. – К., 2004. – 239с.
3. Саннікова О.П., Казанжи М.Й. Якісні характеристики фасилятивності: досвід діагностики /М.Й. Казанжи, О.П. Саннікова // Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д. Ушинського. - 2006. – №7-8. – С.30-36.